

BELGIË - BELGIQUE
P.B.
Gent X BC 9467

Akademios

Informatiemagazine van de Vrije Universiteit Brussel

Jaargang 10 - N° 4 - Oktober 2007

Vrije Universiteit Brussel - Pleinlaan 2 - 1050 Brussel

De zoektocht naar de beste chocolade..... p4

Els Witte gaat met emeritaat..... p13

Met Axelle Red naar Sierra Leone..... p16

Onderzoek..... p2

Campus Opera..... p9

Op erasmus naar Egypte..... p14

Wist u dat...

... NOG TEVEEL MENSEN IN HET ZIEKENHUIS STERVEN?

Hoewel de meeste mensen verkiezen om thuis te sterven, zijn er te veel ziekenhuisopnames in de laatste drie levensmaanden. Dat blijkt uit een studie van Lieve Van den Block en prof. Luc Deliens van de onderzoeksgroep Zorg rond het Levenseinde, uitgevoerd in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid. De studie beschrijft het ziekenhuisgebruik van 319 terminale patiënten tijdens de laatste drie levensmaanden in België. In liefst 60% van de 319 niet-plotse sterfgevallen stelde men vast dat de patiënt in de laatste 3 levensmaanden minstens 1 keer werd opgenomen in een ziekenhuis. De gemiddelde verblijfsduur in het ziekenhuis was 3 weken. De mate van opname steeg sterk naarmate het overlijden naderde. Voor een vijfde van de patiënten die werd opgenomen, gebeurde de opname zelfs in de laatste levensweek. Bijgevolg stierven velen ook vaak in het ziekenhuis. De onderzoekers concluderen dat vooral de korte opnames, laat in het ziekteproces, best kunnen worden vermeden. Hierdoor zullen meer mensen kunnen sterven in een vertrouwde thuisomgeving.

... HET MOMENT WAAROP VROUWEN BIJ PARTNERGEWELD HULP ZOEKEN, BEPAALD WORDT DOOR KINDEREN?

Anke Vander Stuyft, licentiate agogiek, deed voor de Wetenschapswinkel een exploratief onderzoek naar het specifieke moment waarop vrouwen naar de hulpverlening stappen bij partnergeweld. Partnergeweld van de man op de vrouw is alom aanwezig, maar wordt niet door iedereen erkend. De pleger kan zijn slachtoffer mishandelen op psychisch, emotioneel, seksueel, financieel en fysiek vlak. De mate van het geweld varieert binnen elke relatie. Uit het onderzoek van Vander Stuyft blijkt dat er inderdaad sprake is van een spreekwoordelijke 'druppel'. Er is daarbij een duidelijk verschil tussen slachtoffers met kinderen en slachtoffers zonder kinderen. Wanneer vrouwen kinderen hebben zou het moment dat ze hun geweldpleger verlaten, samenvallen met het moment dat hij de kinderen bedreigt heeft. Wanneer zij kinderloos zijn, zou de opeenstapeling van gebeurtenissen doorheen de jaren voor 'de druppel' zorgen. Uit dit onderzoek blijkt ook dat vrouwen zich in tegenstelling tot voorgaand onderzoek allesbehalve vrij voelen wanneer de geweldsituatie een halt is toegeroepen.

... DE RISICO'S BIJ EEN HALSSLAGADEROPERATIE AFHANGEN VAN DE LEEFTIJD?

Er zijn duidelijke verschillen in het bestaan van risicofactoren tussen patiënten jonger en ouder dan 75 jaar die een halsslagaderoperatie ondergaan. Niet alleen is het aantal risicofactoren per patiënt significant hoger bij jongere patiënten, ook het type van risicofactor verschilt volgens leeftijd. Dat blijkt uit een onderzoek van prof. Erik Debing en zijn team bij 1.208 patiënten waarbij een operatieve verwijdering van een plaque van de halsslagader werd gepland. Het grootste gedeelte van de groep patiënten ouder dan 75 jaar vertoonde geen of slechts één risicofactor, terwijl een groot gedeelte van de patiënten jonger dan 75 drie tot vier risicofactoren vertoonden. Ook het type van risicofactor verschilde volgens leeftijd. Oudere patiënten hadden minder verhoogde cholesterolspiegels en tabaksgebruik. De bevindingen geven aan dat patiënten ouder dan 75 jaar zonder of met slechts één cardiovasculaire risicofactor een halsslagaderoperatie kunnen ondergaan met hetzelfde risico voor verlamming en dood dan patiënten jonger dan 75 jaar.

... HET EETPATTERN VAN DE BELG NIET ZO DRASTISCH IS VERANDERD?

Het eetpatroon van de Belg verandert, maar niet zo drastisch als vaak wordt verondersteld. Dat besluit Inge Mestdag in haar doctoraatsonderzoek waarmee ze, op basis van Vlaams en Belgisch tijdsbudgetonderzoek uit 1966, 1999 en 2004, een nieuw licht werpt op de evoluties in onze eetpraktijken. Het onderzoek toont aan dat de Belgische eetpraktijken minder vaak aanleunen bij het ideaalbeeld van het driemaaltijdenpatroon. Maaltijden worden vaker overgeslagen, er wordt meer buiten de normale etenstijden gegeten, er wordt minder tijd genomen om te eten en eten gebeurt wel eens tijdens andere activiteiten zoals TV kijken. In vergelijking met de jaren '60 eten Belgen ook vaker alleen en minder met gezinsleden. Er is sprake van een grotere variatie in de locaties waar wordt gegeten: we eten meer buitenshuis, op bureau of in de sofa. Toch wil Inge Mestdag de door trendwatchers verkondigde veranderingen van onze eetgewoonten relativeren. We nemen onze maaltijden hoofdzakelijk tijdens de momenten die hiervoor cultureel zijn voorbehouden, namelijk het ontbijt, de lunch of het avondmaal. Ook blijkt dat eten nog altijd in hoofdzaak een huiselijke aangelegenheid is. Meer dan driekwart van alle tijd die aan eten wordt gespendeerd, wordt thuis doorgebracht.

... JE DIRECTE OMGEVING BEPAALT OF JE MET DE FIETS NAAR HET WERK GAAT?

Een dagelijkse fietstocht naar het werk houdt je fysiek gezond én maakt je ook psychisch sterk. Fietsen naar het werk heeft een positieve invloed op zowel de lichamelijke als de mentale gezondheid. Sociale interactie met de directe omgeving (partner, familie, collega's en vrienden) is belangrijk, omdat deze 'belangrijke anderen' het fietsgebruik en het blijven volhouden, zullen beïnvloeden. Dat nog (te) weinig mensen met de fiets naar het werk gaan, heeft meer te maken met psychosociale factoren dan met omgevingsfactoren. Dat blijkt uit het doctoraatsonderzoek van Bas de Geus. De redenen waarom men niet met de fiets gaat werken, zijn eerder van persoonlijke aard, terwijl de omgeving (fietspaden, veiligheid, ...) als minder belangrijk wordt beschouwd. Dit wil echter niet zeggen dat de omgeving geen belangrijke invloed heeft op het fietsgedrag van de mensen. Maar de grootste belemmerende factoren zijn vaak een gebrek aan tijd en interesse in fietsen. Mensen die wel regelmatig fietsen, doen dat meestal vanuit een ecologisch-economisch bewustzijn. Bedrijven waar fietsvoorzieningen, zoals douches en degelijke fietsstallingen aanwezig zijn tellen ook meer mensen die met de fiets komen werken, dan bedrijven waar geen voorzieningen zijn.

... ER PLAATS IS VOOR CHIRURGIE IN DE BEHANDELING VAN OVERGEWICHT BIJ ADOLESCENTEN?

In ons land lijdt ongeveer 15% van de kinderen aan overgewicht en 5% aan obesitas als gevolg van een ongezonde levensstijl met onevenwichtige voeding en veel te weinig fysieke activiteit. Het is dan ook belangrijk dit probleem zo snel mogelijk aan te pakken om de fysieke en emotionele gevolgen van obesitas te verminderen. De niet-heelkundige therapieën (dieet, meer bewegen, psychologische begeleiding en medicatie), die in eerste instantie toegepast worden, zijn vaak ondoeltreffend. Het is dan ook niet verwonderlijk dat na de gunstige rapporten bij volwassenen, bij zwaar obese adolescenten de hoop gesteld wordt op bariatrische chirurgie als middel om een blijvend en belangrijk gewichtsverlies te verkrijgen. Daartoe wordt vooral de maagring gebruikt, die veilig en efficiënt kan geplaatst worden op laparoscopische wijze. Deze techniek is omkeerbaar en geeft weinig chirurgiegebonden complicaties, noch zware complicaties op lange termijn. De beslissing tot bariatrische chirurgie bij een extreem obese adolescent kan uiteraard niet zonder voorafgaand overleg tussen kinderendocrinoloog, chirurg, psycholoog, diëtist en bewegingsdeskundige. Dit team zal aan de hand van strenge inclusiecriteria beslissen of de patiënt eventueel in aanmerking komt.

... DC-VACCINS KUNNEN HELPEN BIJ DE BEHANDELING VAN HUIDKANKER?

Onderzoekers aan de Vrije Universiteit Brussel en het UZ Brussel hebben goede resultaten geboekt bij de behandeling van melanoom (kwaadaardige huidkanker) door het gebruik van zogenaamde 'dendritische celvaccins (DC-vaccin)'. Dendritische cellen stimuleren het afweersysteem zodanig dat de patiënt in staat is om kankercellen af te stoten. De onderzoekers stelden vast dat het meest geavanceerde DC-vaccin bij sommige patiënten met beperkte ziekte reeds voldoende is om het ziekteproces te controleren. Bijzonder beloftevol is de observatie dat bij aanwenden van een immuunstimulerend geneesmiddel in combinatie met het DC-vaccin er zeer duidelijke tekens zijn van vernietiging van pigmentcellen, onder de vorm van ontkleuring van de huid. Op 25 onderzochte patiënten ontwikkelden 27% van hen, behandeld met de combinatie DC-vaccin plus het geneesmiddel, tekens van depigmentatie. Bovendien zijn bij twee patiënten met een ver gevorderde ziekte op het ogenblik van de aanvang van de immunotherapie alle tekens van ziekte verdwenen en dat al gedurende meer dan een jaar. Deze observaties zijn hoopvol omdat ze wijzen op een stapsgewijze verdere verbetering van de toepassing van de immunotherapie voor huidkanker.

... WE BINNENKORT BETAAL-TV KUNNEN KIJKEN VIA MULTICAST?

Multicast is een systeem dat distributie van radio en tv via het internet vergemakkelijkt. Informatie moet hierbij maar één keer doorgestuurd worden waarna het netwerk de informatie verdeelt naar alle ontvangers. Een nadeel is dat men bij multicast geen enkele informatie heeft over wie de informatie ontvangt. Anders gezegd: men kan geen 'kijkcijfers' registreren en ook beperkte toegang (bijvoorbeeld betaal-tv) is niet mogelijk. Niels Laukens tekende in zijn eindverhandeling een concept uit waarmee multicastsuizendingen kunnen versleuteld worden. Daarbij moet de ontvanger een unieke sleutel opvragen waarmee de gecodeerde uitzendingen terug 'ontleuteld' kunnen worden. Om misbruiken te vermijden en het netwerk niet onnodig te belasten, zou kunnen gewerkt worden met relatief eenvoudige, maar vrij snel wisselende sleutels. De identificatie van welke sleutel in gebruik is en de aankondiging van een nakende wisseling van sleutel worden in de informatiestroom meegegeven, zodat de ontvanger de sleutel(s) aan de uitzender kan aanvragen. Op deze manier wordt de ontvanger verplicht om continu contact te houden en kan de uitzender de toegang monitoren en eventueel beperken. Burgerlijk ingenieur Niels Laukens kreeg voor zijn eindverhandeling de IMEC eindwerkprijs.

De comeback van op artisanale wijze gefermenteerde levensmiddelen

Terug naar de natuur

De gezondste yoghurt, de geurigste kaas, de smakelijkste worst, het lekkerste brood en de beste chocolade ontwikkelen. Die fijne taak heeft professor Luc De Vuyst, hoofd van de onderzoeksgroep Industriële Microbiologie en Voedingsbiotechnologie (IMDO). De Vuyst en zijn onderzoekers gaan op zoek naar de bacteriën die in een traditioneel fermentatieproces de meest optimale smaak, geur en textuur van al deze dagelijkse lekkernijen garanderen. Een zoektocht die hen van Brussel tot in Afrika en Zuid-Amerika brengt.

In de voorbije jaren heeft de onderzoeksgroep een grote expertise opgebouwd in de kwalitatieve en kwantitatieve studie van bacteriële ecosystemen. "Wij bestuderen biodiversiteit: de verschillende soorten van micro-organismen die voorkomen in een bepaald ecosysteem. Daarnaast kijken we naar populatiedynamica: hoe veranderen de aantallen van die soorten in functie van de tijd gedurende het fermentatieproces dat we bestuderen. Verder gaan we na welke metabolieten in dat proces worden geproduceerd en of je die kan voorspellen, predictieve modellering heet dat", vertelt professor De Vuyst.

Even van bij het begin. Wat is fermentatie?

In het begin toen de mens aan landbouw en veeteelt deed, werd er één of twee keer per jaar geogst, maar men kon natuurlijk niet alles in één keer opeten. De vraag was dus hoe men die geogste producten kon bewaren en de consumptie ervan over een heel jaar spreiden. Zo bewaarde men melk oorspronkelijk in varkensmagen, maar die melk stremde en er werd een product gevormd vergelijkbaar met verse kaas. Wat bleek? Dat nieuwe product was veel langer houdbaar en smaakte na een maand nog goed, terwijl de melk al na een dag verzuurd was. Talloze andere producten liet men aan de lucht rijpen, zoals vlees, graan, cacao-bonen, enz. Wat er met die substraten

gebeurde, noemt men fermentatie; een proces waarbij het mogelijk is, om met behulp van micro-organismen, de landbouwgrondstof veel langer te bewaren.

Wat is het voordeel daarvan in vergelijking met bijvoorbeeld pekelen of opleggen in azijn?

Bij pekelen werk je met zout, bij opleggen met azijn, terwijl je bij fermentatie met micro-organismen, bacteriën, werkt die veel aromati-

scher producten kunnen opleveren. Bij melk of yoghurt zet je de lactose of melksuiker om in melkzuur, de zuurtegraad daalt en het product is bewaarbaar. Dat is hetzelfde bij gefermenteerde worst. Vlees is bederfbaar, maar door daar een startercultuur van bacteriën en wat suiker aan toe te voegen, zetten die micro-organismen de suiker om in organische zuren, melkzuur in dit geval. De zuurtegraad daalt, waardoor je het langer kan bewaren.

Jullie zoeken naar methoden om dat natuurlijke proces na te maken, maar hoe gebeurde het vroeger?

Spontaan. Men liet de melk of het vlees aan de lucht fermenteren. Dat gebeurt nog steeds voor artisanale producten in landen als Spanje en Italië. In die bedrijven heeft zich een huismicrobiota gevestigd die de specifieke smaak bepalen. Vergelijkbaar met het Gueuze-bier. Gueuze bekom je via gist- en melkfermentatie, maar dat lukt alleen maar in het Pajottenland ten zuid-westen van Brussel, omdat zich in die bedrijven een bepaalde huismicrobiota bevindt. Plaaster en doe verbouwingen, zoals de wetgeving tegenwoordig vereist, en je boet in aan unieke smaak.

Een smaak die jullie willen terugvinden en bruikbaar maken voor industriële productie?

Bij industriële productie werkt men niet meer met die traditionele huismicrobiota. Men voegt de startercultuur in een grote concentratie toe om het product zeer snel te verzuren, in een paar uur, maar dat leidt tot nu toe tot minder aromatische producten. Daarom wil men terugkeren naar moeder natuur. Om zo producten met die oude smaken te creëren. Dus niet meer door de fermentatie spontaan te laten gebeuren, wat niet efficiënt genoeg is, maar door starterculturen toe te voegen. En dat is waar

ons onderzoek over gaat. Wij gaan op zoek naar micro-organismen in traditioneel gefermenteerde producten zoals zuivel, vleeswaren, zuurdesems en cacao om ze te gebruiken voor de grootschaliger productie van artisanal gefermenteerde levensmiddelen.

Om zo yoghurt op grootmoeders wijze te kunnen maken?

Bijvoorbeeld, of zuurdesembrood op grootmoeders wijze. Er heerst momenteel een gezondheidstrend bij grote bedrijven. Zij willen natuurlijke producten op de markt brengen en een fermentatieproces is een natuurlijk proces dat daarvoor zorgt.

Jullie gaan dus op zoek naar oplossingen om dat proces in de fabriek te versnellen of te manipuleren?

Het wordt niet gemanipuleerd, maar het wordt met bepaalde bacterieculturen gestuurd. Frankrijk is bijvoorbeeld een grote voorstander van kazen gemaakt op basis van rauwe melk. In ons land is dat niet toegelaten, omdat zoiets risico's inhoudt voor de volksgezondheid. In een bedrijf moet men de melk minstens pasteuriseren, dit wil zeggen een milde warmtebehandeling geven om bepaalde bacteriën die ziekten kunnen verwekken uit te schakelen. Maar door die warmtebehandeling, hoe mild ze ook is, verlies je een bepaald potentieel aan smaakontwikkeling.

En naar die smaakbepalende bacteriën gaan jullie op zoek?

Ja. We nemen stalen van spontaan gefermenteerde producten, die platen we uit, daaruit halen we duizenden stammen, die we onderzoeken op fysiologische en technologische karakteristieken. Daarvoor gebruiken we cultuurafhankelijke, op DNA-gebaseerde methoden. In de hoop dat we daar enkele stammen kunnen uithalen die in een fabriek kunnen worden gebruikt om, zoals je daarnet zei, producten op grootmoeders wijze te produceren. En we vinden massal's nieuwe bacteriën. In de laatste

twee jaar hebben we er al een tiental nieuwe beschreven, die we dan zelf een naamje mogen geven.

Waarom zijn sommige bacteriestammen wel geschikt en andere niet?

Omdat de stammen die men nu in de industrie gebruikt het resultaat zijn van jarenlange bulkproductie. Die hebben doorheen de jaren veel van hun genetisch potentieel verloren. Maar als je terugkeert naar de natuur, naar die spontaan gefermenteerde levensmiddelen, vind je de originele karakteristieken weer terug.

Zijn die nieuwe producten ook echt gezonder?

Ze zijn met starterculturen op een natuurlijke wijze geproduceerd. Ze hebben een veel breder potentieel, waardoor je meer aromatische en gezondheidsbevorderende producten krijgt. Dit zorgt er ook voor dat synthetische smaak-, geur- en kleurstoffen overbodig zijn.

Lekkerder dus?

Lekkerder, smaakvoller en dat is de reden waarom wij *back to nature* gaan. We nemen ter plaatse stalen, analyseren ze in het labo, met de bedoeling daar stammen uit te halen die grootschalige productie toelaten op artisanale wijze. Met de smaak, geur en kleur van vroeger.

Net datgene wat bedrijven ons in de reclamespotjes willen doen geloven?

Maar dat werkt ook echt. Onze bakker maakt 100 croissants op een zondagochtend, maar industriële bakkerijen maken er minstens 3000 per uur. Door beter te begrijpen hoe die smaakvorming in zijn werk gaat, kan je in je geautomatiseerd proces stappen inlassen die het artisanale aspect op een industriële schaal incorporeren in de productielijn.

Op termijn is een industrieel geproduceerde croissant dus even lekker dan die van bij de bakker om de hoek?

Dat is de bedoeling. Daar werken wij aan.

Helpt jullie onderzoek ook tegen het verloren gaan van traditionele producten door de alomtegenwoordig strengere wetgeving?

Ja. Je mag niet vergeten dat één van de grote culturele rijkdommen van Europa net die spontaan gefermenteerde levensmiddelen zijn, die door de nieuwe wetgeving dreigen te verdwijnen. Er moet dus iets gebeuren en ook daar draagt ons onderzoek toe bij.

Om die artisanale productie te onderzoeken, moeten jullie vaak naar het buitenland.

Omdat we in ons land niet veel artisanale, spontaan gefermenteerde producten meer vinden,

cacaobonen reizen we naar Ghana. (zie kader)

Naast de bacteriën in voedingswaren, doen jullie ook onderzoek naar de bacteriën in onze darmen.

Ja, we houden ons ook bezig met de studie van de humane colonmicrobiota. Meer bepaald om de invloed van functionele levensmiddelen zoals pre- en probiotica, denk aan Actimel en Yakult, na te gaan.

Is het echt gezonder om elke dag probiotica zoals Actimel en Yakult te drinken?

Inderdaad, dat is zo. Al die stammen die op de markt zijn, hebben

doen we inderdaad veel expedities in het buitenland. Voor zuivelproducten gaan we naar Roemenië. Enkele doctoraatsstudenten hebben er twee keer een trip gemaakt van 4000 km. Ze reisden het ganse land af en bezochten heel wat van de honderden kloosters waar ze stalen namen van de kaas en de zure room die er vervaardigd worden. Voor het onderzoek naar gefermenteerde worst trekken we naar Italië. Voor graan en ook voor zuivelproducten werken we samen met Argentinië. Zuurdesem vinden we in ons land, omdat je nog heel wat artisanale bakkers hebt in Vlaanderen en Wallonië. En voor de

specifieke eigenschappen. De ene stam kan beter zijn om je weerstand te verhogen, een andere verbetert en versnelt de darmtransit. Maar de stammen die Yakult en Danone gebruiken, respectievelijk *Lactobacillus casei* Shirota en *Lactobacillus casei* Immunitas, zijn gevonden na jarenlange testen en selecties.

Drinkt u zelf dagelijks zo'n product?

Ja, meer bepaald Activia. Een soort yoghurt die de bacterie "actieve bifidus" bevat, waarvan inderdaad is bewezen dat het de darmtransit versnelt. We onderzoeken wel nog altijd hoe dat precies werkt.

Bij zuivelproducten gaat het onder meer om de gezondheidsvoordelen, is dat ook zo bij jullie onderzoek naar gefermenteerde worst?

Neen, daar gaat het meer om de aromatische eigenschappen van de producten. In Spanje en Italië heb je zeer smaakvolle, aromatische gefermenteerde vleesproducten. Na de fermentatie volgt een rijpingsproces of maturatie. Sommige van die producten rijpen twee tot drie jaar. Bij ons is een worst klaar in zes tot acht weken en wordt hij op de markt gebracht. Onze producten zijn daardoor veel zuurder. Maar lange rijpingstijden betekent een enorm kapitaal dat daar hangt en wacht op consumptie. Dat is een enorme investering. Eén van onze doelstellingen is de startercultuur waarmee je de fermentatie doorvoert te veranderen. Zodanig dat je een product zoals in Zuid-Europa kunt produceren op een Noord-Europese wijze. Op een snellere wijze, maar met dezelfde smaak en aroma.

Komen jullie ooit toe aan proeven?

Ja hoor. We hebben deze ochtend nog een aantal zuurdesembroden geproefd. We maken met de stammen die we na onderzoek selecteren ook zelf al die producten. We maken yoghurt in ons eigen labo, zuurdesembrood bij bloemmolens en in proefbakkerijen in Vlaanderen, chocolade in de Barry Callebaut-fabriek in Frankrijk en gefermenteerde worst in een bedrijf in Parma in Italië. En dan proeven we natuurlijk. Soms proeven we zaken die echt niet smakelijk zijn en soms andere die heel lekker zijn. Dat is net wat we willen aantonen. Dat er een invloed is op het smaakpatroon. We willen begrijpen wat er gebeurt in die fermentatie en daarom moeten we het ook testen.

Jullie zijn pioniers op dit vlak?

(Vorig jaar werden de onderzoeksgelden van het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF) toegekend aan drie labo's van excellentieniveau, waaronder de onderzoeks-

groep IMDO. De Vrije Universiteit Brussel kiest hiermee resoluut voor de uitbouw van zwaartepunten. De geselecteerde groepen krijgen een langetermijnfinanciering die hun excellentie op wereldvlak moet ondersteunen, red.)

Ja, van onderzoekers die heel de keten beheersen, van het verzamelen van stalen tot het produceren en proeven, zijn we één van de enigen in Europa.

IMDO werkt dus mee aan lekkere en gezonde voeding?

Ja, dat is onze slogan: lekker en gezond!

De zoektocht naar de beste chocolade

"België heeft de beste chocolade ter wereld, maar we willen die nog verbeteren. We willen nieuwe chocolades ontwikkelen en daarbij inspelen op de gezondheidstrends die de consument wil. Het moet smaakvoller, maar zonder kunstmatige aroma's of zoetstoffen", vertelt Luc De Vuyst.

Cacaobonen ontwikkelen hun aroma tijdens het fermentatieproces, d.w.z. het proces waarbij men de pas geoogste cacaoboon gedurende vijf tot zeven dagen laat gisten onder bananenbladeren. De bonen ondergaan dan allerlei biochemische veranderingen die bepalend zijn voor het aroma en finaal ook voor de smaak van de afgewerkte chocolade. Prof. Luc De Vuyst heeft met zijn team ontdekt dat goede fermentatie het resultaat is van specifieke eigenschappen van bepaalde melkzuur- en azijnzuurbacteriën. Deze nieuwe inzichten in het vroegste stadium van de chocoladeproductie tonen aan dat de fermentatie van de cacaoboon aan de basis ligt van de uiteindelijke smaak en het aroma van chocolade. Door in te grijpen op dit niveau kan men die smaak dus ook verder gaan verfijnen en nieuwe chocolades ontwikkelen. Om tot deze bevindingen te komen, reisden de onderzoekers Nicholas Camu en Tom De Winter naar Ghana om er samen met de lokale cacaoboeren in de jungle het fermentatieproces te bestuderen. Het onderzoek zelf liep in samenwerking met chocoladeproducent Barry Callebaut.

"Wij kijken hoe we kunnen inspelen op het fermentatieproces van cacaobonen niet alleen om meer aroma's en smaakstoffen te genereren, maar ook om bijvoorbeeld bittere polyfenolen, die gezondheidsbevorderende bestanddelen zijn, zoals aanwezig in thee en rode wijn, over te houden. Je kan dus de finale smaak van de chocolade bepalen door in te grijpen op het fermentatieproces, door je startercultuur juist te kiezen.

Maar zoiets kan toch niet in de primitieve omstandigheden waarin nu geoogst wordt?

Neen, je zal dat fermentatieproces moeten centraliseren, maar voor we zover zijn moeten we weten of er verschillen zijn tussen de verschillende cacao producerende regio's in de wereld. Cacaobomen groeien alleen maar tien graden ten zuiden en ten noorden van de evenaar. Je hebt drie belangrijke regio's: Zwart-Afrika, Latijns-Amerika en Zuid-Oost Azië. Iedereen weet dat de Afrikaanse cacaobonen de beste zijn, dat de Latijns-Amerikaanse het zuurst zijn en die van Zuid-Oost Azië het slechtst. De vraag is nu: waarom? We weten dat er een verschil is in de manier van fermenteren, maar is er ook een verschil in de aanwezige micro-organismen? Dat bestuderen wij. Nu zitten we in Ghana. Dit jaar nog gaan we naar buurland Ivoorkust om te kijken of het daar hetzelfde is en nadien trekken we naar Brazilië en Ecuador.

Wanneer kunnen we de beste chocolade op basis van jullie resultaten proeven?

Als het van de industriële partner (Barry Callebaut, red.) waarmee we samenwerken afhangt, duurt het allemaal al veel te lang (lacht), want degelijk onderzoek kost natuurlijk veel geld!

De volledige resultaten van deze studie verschenen al in de wetenschappelijke tijdschriften 'Applied and Environmental Microbiology', 'International Journal of Food Microbiology' en 'International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology'. Ook National Geographic besteedde in haar laatste editie een artikel aan het chocolade-onderzoek van professor De Vuyst en zijn team.

HET ORKEST VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

De net afgestudeerde Handelsingenieur Grégoire Gabriel is de nieuwe PR-verantwoordelijke van het symfonisch orkest van de Vrije Universiteit Brussel. Het orkest, opgericht in 1994, staat onder leiding van Jurgen Wayenberg en telt meer dan 60 muzikanten. Naast studenten, oud-studenten en personeel zijn ook familieleden, jongeren en sympathisanten welkom. Jaarlijks bereidt het orkest een viertal concerten voor in het najaar. Concerten die dit academiejaar reeds vastliggen, zijn: 17/11 (Bredene), 18/11 (Brussel) en 8/12 (Overpelt). Het repertoire gaat van klassiek tot filmmuziek. Dit jaar staat o.a. werk van Rossini, Bernstein, Grieg, Koussevitsky en Badelt (Pirates of the Caribbean) op het programma. Meer info over de repetities, de stages en de concerten vind je op www.vub.ac.be/vuborkest.

UITMUNTENDE EVALUATIE VOOR COMMUNICATIE-WETENSCHAPPEN

De bachelor- en masteropleidingen Communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel kregen een uitstekende evaluatie van een externe visitatiecommissie. Een visitatie is bepalend voor de accreditatie of financiering van de opleiding. De visitatiecommissie had vooral lof voor de onderwijsdoelstellingen die de Vrije Universiteit Brussel in haar communicatieopleiding nastreeft. Die situeren zich rond de 'reflectieve beroepsopleiding'. De Brusselse communicatieopleiding wil jonge mensen opleiden tot geëngageerde, kritisch denkende en zoekende burgers, die de vanzelfsprekendheid van bestaande kennis, opvattingen, structuren en toestanden in vraag durven stellen. De manier waarop de studenten de vakinhouden, het gegeven onderwijs en de docenten zelf kunnen evalueren werd eveneens sterk gewaardeerd. Ook op het vlak van inzet en betrokkenheid van professoren, assistenten, studenten, beroepsmensen en oud-studenten scoren de bachelor- en masteropleidingen aan de Vrije Universiteit Brussel goed. De grote variatie aan werkvormen, de veelal interactieve manier van onderwijs geven aan de Vrije Universiteit Brussel en de goede begeleiding van studenten worden door de visitatiecommissie als excellent beschouwd. De communicatieopleidingen van de Universitaire Associatie Brussel staan in de vergelijkende beoordelingen het best gerangschikt. De recent gevisiteerde communicatieopleidingen van de Erasmushogeschool Brussel behaalden ook hoge rapportcijfers.

EERSTE SOLVAY SUMMER SCHOOL EEN SUCCES

De Solvay Business School van de Vrije Universiteit Brussel en de Université Libre de Bruxelles organiseerden voor het eerst in België van 19 tot 26 augustus 2007 een Solvay Summer School. Op die manier wou men 60 buitenlandse studenten uit 23 landen (waaronder 20% buiten Europa) een voorproefje geven van de expertise van de Solvay Business School en het studentenleven in de hoofdstad van Europa. Het programma, met als thema 'Europe's Business and Economic Challenges', bestond uit diverse cursussen en activiteiten. Het accent lag op Europa en het internationale aspect. Karel Van Miert (voormalig EU-commissaris) en Minister van buitenlandse zaken Karel De Gucht gaven op 21 augustus een uiteenzetting. Daarin belichtten zij een aantal Europese kwesties. De bevraging van de deelnemers toonde een hoge tot zeer hoge tevredenheid bij meer dan 91% van de studenten. Bovendien is 87% van de deelnemers van plan om verder te studeren in het buitenland.

AANTAL BRUSSELSE STUDENTENKAMERS NEEMT TOE

Volgens Quartier Latin, de huisvestingsdienst voor studenten in Brussel, proberen steeds meer Brusselaars een deel van hun huis aan studenten te verhuren. Midden september waren er nog 179 particuliere wooneenheden vrij in het Brusselse Gewest, dit uit een potentieel van meer dan 4000 wooneenheden. Het advies om een goede betaalbare studentenkamer te vinden, is wat verder dan de campussen te zoeken en gebruik te maken van het zeer goedkope MIVB abonnement van Quartier Latin (40 euro voor een gans jaar). Via www.mivb.be kan men dag op dag volgen hoeveel goedkope studentenabonnementen nog beschikbaar zijn. De actie loopt tot eind oktober.

De associatie als overgangsfase

Op dinsdag 25 september gaven de Vrije Universiteit Brussel en de Erasmushogeschool Brussel (EhB), samen de Universitaire Associatie Brussel, plechtig het startschot voor het nieuwe academiejaar. Rector Benjamin Van Camp pleitte in zijn laatste academische openingsrede voor de oprichting van een nieuwe instelling waar de Vrije Universiteit Brussel en de EhB volledig in opgaan.

"Diverse maatschappelijke ontwikkelingen en vele nieuwe decreten beïnvloeden de organisatie en financiën van hogescholen en universiteiten dusdanig, dat een aangepaste onderwijsstructuur zich opdringt", stelde Van Camp. Het principe om de Universitaire Associatie Brussel om te vormen tot een nieuwe instelling werd reeds door de raden van bestuur goedgekeurd. "Een organisatorische eenheid laat toe de middelen werkelijk rationeel in te zetten. Het vergroot de slagkracht. En het biedt een breed aansluitend onderwijsaanbod in het belang van de student. Een associatie, met zijn supplementaire organisatiestructuur, is nuttig als overgangsfase. Op langere termijn is ze niet houdbaar." De nieuwe instelling zou 14.000 studenten en 3.500 personeelsleden tellen. Een commissie met leden van de Vrije Universiteit Brussel en de Erasmushogeschool Brussel werkt de strategische plannen verder uit.

Universiteit

Rector Van Camp wil de nieuwe entiteit, die naar analogie met het buitenland 'Universiteit' mag noemen, het juridische statuut van vrije instelling meegeven. "Het lijkt mij logisch dat alle Vlaamse hogeronderwijsinstellingen vanuit eenzelfde statuut en bestuurlijke autonomie in competitie kunnen treden." Verder wil Van Camp de 60 bachelor- en 112 masteropleidingen groeperen per studiedomein. Er moet ook een duidelijke splitsing komen tussen bachelor- en masterniveau. Binnen een studiedomein kan men 'professionele' of 'academische' bachelors volgen. Voor de masteropleidingen blijft samenwerking met andere binnen- en buitenlandse universiteiten aangewezen. De Vrije Universiteit Brussel heeft hiertoe een alliantie gesloten met de UGent. Maar ook met andere instellingen, onder meer de ULB, wordt op masterniveau nauw samengewerkt.

Herpositionering

Om de vele veranderingen in het onderwijslandschap het hoofd te bieden moet men strategische keuzes durven maken. Maar de mogelijkheden zijn beperkt. Europese universiteiten zijn immers gebonden aan de regelgeving van hun hoofdfinancier: de overheid. De vele wetgevende initiatieven dwingen hogeronderwijsinstellingen tot een (her)positionering. "De associatievorming verplicht een universiteit en hogescholen tot samenwerking. En ook de 'academic drift' van hogescholen en de 'vocational drift' van universiteiten hollen de traditionele structuren van deze instellingen uit. Dit alles vraagt om een beleid dat veel korter op de bal kan spelen en al zijn middelen voor kwaliteit kan inzetten. Er dient mijns inziens een actualisering van onze onderwijsstructuur te komen."

Colleges en schools

De nieuwe entiteit, waartoe men volgens de principeakkoorden wil komen, biedt onderwijs op maat van de student. "Aanverwante opleidingen worden gegroepeerd in studiedomeinen. Samen met een flexibel creditsysteem en studietrajectmogelijkheden biedt dit een antwoord op de massificatie. Ik zie volgende studiedomeinen ontstaan: 'Wetenschappen en Technologie', 'Zorg en Gezondheidswetenschappen', 'Mens en Maatschappij' en 'Kunst en Cultuur'. Hiermee biedt de nieuwe instelling academische en professionele opleidingen aan in alle disciplines. Zo'n volwaardig

aanbod is uniek voor het Vlaamse hoger onderwijs in Brussel".

Om zowel de professionele als academische toegevoegde waarde voor de samenleving te vrijwaren, worden binnen elk studiedomein 'liberal arts colleges' (voor de academische bacheloropleidingen) en 'vocational colleges' (voor de professionele bacheloropleidingen) opgericht. Doordat beide colleges binnen een studiedomein worden ingericht, vergemakkelijkt de overgang naar de beide type colleges en de diverse masteropleidingen binnen het studiedomein. De masteropleidingen worden op hun beurt ingericht door 'schools'. Hier worden de leden van verwante vak- of onderzoeksgroepen (bijvoorbeeld van alle ingenieursdisciplines) in ondergebracht. De masteropleidingen steunen immers sterk op de disciplinegebonden onderzoekscultuur. Een studiedomein kan verschillende 'schools' bevatten. De professoren verbonden aan een 'school' geven ook les aan het 'liberal arts college'. "De docenten van de tweecyclopleidingen van de Erasmushogeschool Brussel zullen na de academisering deel uitmaken van een 'school'", aldus Van Camp.

Opnieuw meer inschrijvingen

Voor het vierde jaar op rij noteert de Vrije Universiteit Brussel een stijging van het aantal generatiestudenten, + 6%. De instroom van nieuwe generatiestudenten bedraagt 1.353 (tellingsdatum 24 september 2007).

Campus Opera gunt studenten een blik achter de schermen

Hoorcollege in de orkestbak

Studenten die een passie voor opera hebben of de wondere wereld der aria's en ouvertures willen leren kennen, kunnen aan de Vrije Universiteit Brussel terecht in het college Campus Opera. Een unieke gelegenheid om je studies te kleuren met een flinke dosis cultuur.

Bernard Focroulle, de voormalige intendant van de Munt, speelde al langer met het idee om de opera van zijn ietwat stoffige imago af te helpen door een breder publiek van jongeren en studenten aan te spreken. Zijn opvolger Peter de Caluwe bewandelde dit spoor met evenveel enthousiasme. De Munt en de Vrije Universiteit Brussel werkten het idee verder uit en kwamen op de proppen met Campus Opera. De uitgelezen kans voor studenten om kennis te maken, en zich te verdiepen in het fenomeen opera in al zijn aspecten.

Geschiedenis

"Het was inderdaad de bedoeling om het al dan niet stoffige imago van de opera te weerleggen. Bovendien gaat opera over de grote existentiële thema's. Over liefde, dood, verlies, verantwoordelijkheid", vertelt Koen Buyens, die het Campus Opera-project met de steun van Jean Klerkx, directeur van het rectoraat, uitbouwde. Buyens geeft les met kennis van zaken. Na het behalen van een Eerste Prijs Viool aan het Brusselse conservatorium trok hij naar de universiteit om naast studies Rechten en Filosofie te doctoreren in de Geschiedenis. "Na mijn muzikale opleiding had ik behoefte om mijn horizon te verbreden. Buyens verdiepte zich in het muziekleven in Brussel in de periode 1750-1850. Hij is bijgevolg de ideale man om in te staan voor het eerste luik van Campus Opera, een muziektheoretisch gedeelte. "Het eerste deel van de cursus bestaat uit vijf lessen over de geschiedenis van de opera. We beginnen in de late 16de eeuw en eindigen in de 20ste eeuw."

Naar de opera

Maar na die essentiële inleiding, moet het aantrekkelijkste nog komen. Dankzij de nauwe samenwerking met de Munt kunnen de studenten doorheen het academiejaar tegen een spotprijs van 6 euro per voorstelling drie opera-opvoeringen bijwonen. Bovendien krijgen ze een unieke kijk achter de schermen doordat elke voorstelling ingeleid wordt door iemand uit de operawereld zelf. "Dit zorgt voor verras-

vertelt Buyens. "Die begeleiding gebeurt in samenwerking met Linda Lovrovic van de educatieve dienst van de Munt, waardoor de studenten telkens echt iemand uit het veld ontmoeten die met kennis van zaken spreekt." Voorlopig geldt Campus Opera als een module binnen het vak 'Bijzondere onderwerpen uit de muziekgeschiedenis' dat professor Henri Vanhulst in de Master in de Kunstwetenschappen en Archeolo-

kunnen wel maar dertig studenten toelaten", zegt Buyens. De eerste lichting studenten die vorig jaar voor Campus Opera kozen, reageerden alvast enthousiast. Buyens: "Ze zijn blij iets bij te leren over opera, maar zijn vooral blij met de inbreng van de mensen uit de opera-wereld in het programma."

Unieke ervaring

Student Thomas De Vos blikt inderdaad tevreden terug. "Het was een heel toffe ervaring. Vooral de ontmoeting met mensen uit het veld was interessant. Ik kende niet veel van opera en zag het dus als de ideale gelegenheid voor een eerste kennismaking. Bovendien kregen we voor een spotprijs uitstekende plaatsen, op het middenbalkon en zelfs op de parterre. Zonder dit vak zou ik nooit zelf naar de opera zijn gegaan, maar ondertussen ben ik al een paar keer uit eigen beweging teruggegaan. En op de dienst Archief, waar ik momenteel als jobstudent werk, hebben we Klara al tot vaste radiozender gebombardeerd", lacht hij. Jens Ottoy was wel al langer in opera geïnteresseerd en had voornamelijk voorstellingen in Gent bijgewoond. Toch was Campus Opera ook voor hem een fijne ervaring. "Het is een erg interessant vak en het is natuurlijk een pluspunt dat je heel goedkoop naar enkele voorstellingen kan gaan kijken. Daarbovenop konden we ook twee generale repetities bijwonen. Samen met de rondleiding die we kregen, zorgde dat er voor dat je het hele operagebeuren van erg dichtbij kon ervaren. Een aanrader voor iedereen, dus", vindt Jens.

© Johan Jacobs

sende momenten. Een hoogtepunt het voorbije academiejaar was de ontmoeting met de poppenspelers die een hoofdrol speelden in de spraakmakende productie van Monteverdi's *Il ritorno d'Ulisse*,

gie doceert, maar ook studenten Filosofie en Agogiek hebben Campus Opera al ontdekt. "Vanuit de Munt is men vragende partij om een zo divers mogelijk publiek van Masterstudenten aan te trekken, maar we

Onderzoek naar dynamieken van regionale veiligheid in Azië

Het spel van een supercomplex

Dankzij de overlappende aspiraties van de vier Aziatische grootmachten China, India, Japan en Rusland worden de verschillende Aziatische subregio's aaneengesloten tot een "supercomplex". Dat is de argumentatie van FWO-onderzoeker Jonathan Holslag van de vakgroep Politieke Wetenschappen, die voor zijn onderzoek regelmatig ter plaatse gaat.

Werkstudent Jonathan Holslag die net afstudeerde als Politicoloog aan de Vrije Universiteit Brussel is een bezige bij. Onlangs schreef hij samen met promotor professor Gustaaf Geeraerts het boek 'Macht of mythe: Achter de schermen van het Chinese groeimirakel'. Binnenkort verschijnt een tweede boek over de betrekkingen tussen China en India. Voor de gedreven Holslag gaat werken dan ook samen met (terrein)onderzoek verrichten en heel veel schrijven. In 2007 publiceerde hij tientallen academische artikels, papers en persartikels. Daarnaast is hij een veelgevraagd spreker en panelvoorzitter en wordt hij vaak als expert geïnterviewd.

Van werkstudent tot researcher
Hoe komt een werkstudent nu terecht in doctoraal onderzoek bij het FWO? Holslag legde een gevarieerd parcours af. Hij studeerde eerst Geschiedenis en gaf vervolgens les. Nadien werkte hij in verschillende ngo's (Oxfam, Pax Christi) om vervolgens terecht te komen bij de Europese Denktank ESISC (European Strategic Intelligence and Security Centre) en ten tenslotte te belanden bij BICCS (Brussels Institute of Contemporary China Studies) aan de Vrije Universiteit Brussel. Simultaan en op een sneltempo rondde hij de Master in de Politieke Wetenschappen af en volgde een specialisatie Geopolitics aan de Koninklijke Militaire School. Volgens Holslag vormt zijn werkervaring een troef

voor zijn taak als researcher. "Het maakt het onderzoek in de Politieke Wetenschappen misschien gericht en zorgt voor meer voorkennis, je houdt soms wat extra afstand en kan rekenen op een reeds opgebouwd netwerk contacten."

Nieuwe onderzoeksaanpak

Twee onderzoeksvragen staan in het werk van Holslag centraal. Welke en wiens belangen geven gestalte aan regionale veiligheidscomplexen? En verhoogt de huidige veiligheidsstructuur de kansen op duurzame vrede in Azië? "Traditioneel wordt het onderzoek naar het Aziatische veiligheidscomplex gevoerd vanuit twee nogal diametrale invalshoeken. Enerzijds bestudeert de *realistische* invalshoek machtsbalansen en afschrikstrategieën. Anderzijds bekijken *liberalisten*

het onderwerp eerder vanuit een economisch verband en vanuit de positie van de internationale instellingen. Eigenlijk bestaat er zoiets als een loopgravenoorlog tussen twee groepen academici, een weinig inspirerend conflict", vertelt Holslag. Hijzelf gaat de eclecticische toer op wat betreft de theorie. Hij observeert feiten, maakt modellen en wil in zijn voorbereidend onderzoek de stellingenoorlog tussen de twee onderzoekstradities doorbreken.

"Supercomplex" spel in Azië

De verhoudingen van de grootmachten India, China, Rusland en Japan en de recente evoluties tussen de vier grote spelers beïnvloeden de Aziatische regionale stabiliteit en veiligheid. Tot de jaren 90 had China een zeer grote diplomatieke slagkracht, maar Japan en Rusland

kwamen recent uit de hoek met een aantal nieuwe ambities. Zo profileert Japan zich, naast zijn vroeger enkel economische positie en gepercipieerde "vreedzame" identiteit, met nieuwe militaire aspiraties. Rusland vertoont een nogal agressief olienationalisme. India, het grootste ontwikkelingsland van de wereld, speelt dan weer de strategische kaart en wordt diplomatisch belangrijk. Kleinere omliggende landen, zoals Myanmar, Nepal, Bangladesh, worden vervat in het spel van de vier grootmachten die de controle over Zuid-Azië overnemen. "Mijn onderzoek gaat nu net over hoe de verschillende nieuwe ambities van de vier grootmachten consequenties hebben voor de regionale, Aziatische werkelijkheid."

Terreinwerk

Alleen in 2007 bezocht Holslag in het kader van zijn onderzoek en publicaties niet minder dan 11 Aziatische en Afrikaanse landen. Hij plant interviews met plaatselijk analisten, experts, politici, academici en journalisten. "De verandering van de verhoudingen/houdingen van de vier grootmachten zijn immers tastbaar op het terrein, bij gewone mensen, maar ook in de lederen salons". In het najaar reist hij alvast nog naar China, India, Thailand, Cambodja en Vietnam. In 2008 plant hij zelfs een jeep-trek van Moskou naar Peking samen met een militaire attaché en een batterij vertalers.

“Onze schaalgrootte kan een voordeel zijn”

De Erasmushogeschool Brussel (EhB) heeft een nieuwe algemeen directeur: Luc Van de Velde. Hij neemt de plaats in van Frank Roos, die op 1 oktober met pensioen ging. Luc Van de Velde stond in 1995 mee aan de wieg van de Erasmushogeschool Brussel, maar maakte de overstap naar de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Vandaag keert hij terug naar het huis dat hij mee hielp oprichten.

De terugkeer van Van de Velde is een terugkeer naar de basis, naar de praktijk, zegt hij zelf. "Tien jaar geleden zijn we bij VLHORA begonnen vanaf nul. We hadden er enkel een telefoon en een keukentafel. Vandaag heeft de raad een plaats in het hoger onderwijs. Als ik terugkijk op die tijd, heb ik 10 aangename jaren meegemaakt. Maar na al die tijd op macroniveau te hebben gewerkt, wil ik nu de theorie aan de praktijk koppelen. Mijn sympathie voor de Erasmushogeschool is trouwens altijd blijven bestaan. Bovendien opent de samenwerking met de Vrije Universiteit Brussel binnen de associatie nieuwe perspectieven voor de EhB", verklaart Van de Velde zijn beslissing.

Hoe ziet u de Universitaire Associatie Brussel evolueren?

Van de Velde: We moeten streven naar één hogeronderwijsruimte, wat trouwens één van de doelstellingen is van de Bolognaverklaring. De samenwerking tussen hogescholen en universiteiten kan leiden tot een complementair geheel met een meerwaarde voor de student, de samenleving én de instelling zelf. Het hoger onderwijs moet een continuüm worden, in functie van de interesses, competenties en mogelijkheden van de student. Begeleiding en opvang spelen hierbij een belangrijke rol. Zo moeten we een student die zijn draai niet kan vinden in het eerste jaar Politieke Wetenschappen onmiddellijk de kans bieden over te stappen naar, bijvoorbeeld, een professionele

bacheloropleiding Sociaal-Agogisch Werk. Het is mogelijk dat hij na het afronden van deze opleiding een grotere maturiteit heeft en een opleiding Rechten wil aanvatten. Het heeft geen zin een student zeven keer te laten buizen alvorens hem het juiste pad op te sturen. Elke partner, elk departement en elke faculteit zou van die gedachte doordringen moeten zijn. Ik denk ook dat de associaties, zoals we ze nu kennen, maar een tussenstation zijn naar iets nieuws. Een nieuwe vorm, waarbij de ene instelling de andere niet opsloort, maar waarbij hun complementariteit ten volle wordt benut. Onze schaalgrootte kan een voordeel zijn om onze ambities voor een 'nieuwe instelling' snel, soepel, creatief en inventief aan te pakken.

Het nieuwe financieringsdecreet blijkt niet zo positief te zijn voor onze associatie. Hoe kan de EhB dit opvangen?

Niet positief is zelfs te zacht uitgedrukt. Al is het voor velen nog niet duidelijk wat op termijn de gevolgen van het decreet zullen zijn in de praktijk. Vast staat wel dat het hogeschoolonderwijs niet het extra geld krijgt waarop werd gehoopt. Gisteren was de financiering niet optimaal, maar voor de nabije toekomst ziet het er dus niet veel beter uit. Voor de Erasmushogeschool en voor Brussel zijn het Conservatorium en het RITS van bijzonder belang. Het decreet herstelt de manke financiering van de kunstopleidingen in het verleden helemaal niet en opent evenmin

perspectieven naar de toekomst toe. Dit is slechts één voorbeeld, maar we moeten niet blijven zagen en klagen. Iedereen weet dat we het met minder moeten stellen, dus is het nu tijd om oplossingen te zoeken. In de eerste plaats zullen we het allocatiemodel (de herverdeling van de financiële middelen, red.) verder moeten zetten of herwerken. Daarnaast moeten we ervan uitgaan dat de financiering uit de eerste geldstroom enkel volstaat voor de basisbehoeften. Voor de luxe, zeg maar de saus op de maaltijd, zullen de departementen en opleidingen een beroep moeten doen op een tweede geldstroom, externe financiering dus. Ik denk dan aan projectwetenschappelijk onderzoek, contractonderwijs of diensten aan derden. Eén ding staat vast: het zal niet vanzelf gebeuren. En het is niet aan mij of aan de centrale administratie om te decreteren welke acties we moeten ondernemen. Als algemeen directeur heb ik mijn ideeën, maar we moeten en zullen

samen met de departementen de lijnen van de EhB uittekenen.

Is Brussel een meerwaarde of een knelpunt voor de EhB?

Brussel is zeker een meerwaarde. Al meer dan 30 jaar 'leef' ik in Brussel. Enkel slapen doe ik hier niet. Brussel is de enige plaats in België die de titel 'stad' waardig is, denk ik. De stad is voor Vlaanderen en België een venster op de wereld en dat is iets unieks waar we maximaal gebruik moeten van maken. Brussel is internationaal en of men dat nu graag heeft of niet, zeker de jongeren zullen in een internationale samenleving moeten leven. We moeten de Erasmushogeschool en Brussel ook verkopen in het buitenland en met een man als mijn voorganger Jean-Pierre Roose is dat zeker mogelijk. En niet alleen de studenten, maar ook de docenten moeten gebruik maken van mobiliteit om bijvoorbeeld cursussen te geven in het buitenland. Op dat vlak hebben we heel wat mogelijkheden.

Zelfstudiecentra A en B integreren en verhuizen

Leren studeren op een nieuwe plek

Met de opening van het nieuwe academiejaar ging ook het nieuwe Centrum voor Studie en Begeleiding van start. De alomtebekende zelfstudiecentra A en B veranderden van naam, kregen een nieuw jasje aan en ontvangen de studenten voortaan op een vernieuwde en extra ruime locatie.

Wie ooit op de Campus Etterbeek studeerde, heeft zeker een aantal uur doorgebracht in de zogenaamde Zelfstudiecentra (ZSC). Om examenvragen van voorgaande jaren in te kijken, voorbeeldtaken te raadplegen of om raad te vragen over leermethodes en studievaardigheden. De strikte scheiding tussen het centrum voor de humane wetenschappen en dat van de exacte wetenschappen is vanaf nu verleden tijd. Ondertussen is men ook op de campus Jette bezig om alle spelers binnen de studiebegeleiding te groeperen in een "Geïntegreerd Begeleidingslandschap".

Nieuwe locatie en naam

Het idee om beide zelfstudiecentra op de campus Etterbeek te integreren is ondertussen al tien jaar oud. Het initiatief kwam van de toenmalige vicerector Onderwijs Paul Geerlings. Daarbij werd snel duidelijk dat een uitbreiding van de activiteiten van het ZSCA zich opdrong. Ook een verhuis uit de ongunstige locatie in de bibliotheek, die te klein en moeilijk bereikbaar was, leek onoverkomelijk. Onder het vicerector-schap van Rosette S'jegers werden de besprekingen over de integratie van de centra A&B voortgezet. Door de samenvoeging ontstond één groot zelfstudiecentrum op de campus Etterbeek. Rekening houdend met het vernieuwde onderwijsklimaat en de voortdurende evolutie van de doelstellingen van de twee centra werd gekozen voor een

nieuwe naam: 'Centrum voor Studie en Begeleiding'. Die nieuwe naam weerspiegelt de gewijzigde visie met betrekking tot de begeleiding. De zelfstudiecentra richtten zich sterk op de beginnende student. Maar gaandeweg groeide de noodzaak om ook voor hogerejaarsstudenten faciliteiten te voorzien die academische competenties, zoals onderzoeks-, analyse- en synthesevaardigheden, helpen ontwikkelen en ondersteunen. De competenties verbonden aan de werking van de nieuwe 'Centra voor Studie en Begeleiding' hebben in hoofdzaak betrekking op de inhoud van het onderwijs en op de ontwikkeling van didactisch studie- en toetsingsmateriaal ter ondersteuning van zogenaamde struikelvakken in het curriculum.

Eigen finaliteit

Het nieuwe centrum ontvangt vanaf nu dus studenten uit alle studierichtingen. Toch wordt in de dagelijkse werking nog een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de studenten uit de humane wetenschappen en die uit de exacte wetenschappen. Beide groepen hebben immers verschillende noden. "Wat wij voor de studenten humane wetenschappen doen verschilt inderdaad van hetgeen onze collega's van de exacte wetenschappen doen. Er blijven dus verschillen bestaan, maar natuurlijk wordt er gekeken op welke punten we kunnen samenwerken", vertelt medewerkster Bieke Spruyt. Haar collega Christa Huijgens vult aan:

"Ook wat het aantal studenten betreft, zie je duidelijke verschillen. We zitten nu wel in één en dezelfde ruimte, maar we blijven elk onze eigen finaliteit hebben."

Humane en exacte

"De begeleiding die wij aan de studenten humane wetenschappen geven, is niet vakspecifiek, maar gaat eerder over de juiste studiemethode", vertelt Huijgens. "Alle studenten uit de eerste bachelor worden bij de start van het academiejaar uitgenodigd om op facultatieve basis een workshop studievaardigheden te volgen. Die herhalen we na het eerste semester, maar ondertussen kan een student ook altijd individueel bij ons terecht", verduidelijkt Spruyt. De nieuwe centra komen wel niet in het vaarwater van de dienst Studieadvies, die studiekeuzebegeleiding en specifieke competenties inzake studievaardigheden behoudt en verder uitwerkt.

Komen de studenten niet vooral wanneer de examens in zicht komen en de zenuwen opduiken? Huijghens: "Het semestersysteem heeft gezorgd voor een verschuiving van het moment waarop men bij ons terecht komt. De studenten komen nu vroeger om hulp vragen. Vanaf het begin van het jaar, maar ook wel na de eerste examenreeks." "Maar je mag niet vergeten dat met de komst van het teleleerplatform Pointcarré heel veel materiaal, dat men vroeger enkel bij ons kon inkijken, nu ook online beschikbaar is. Toch kunnen de

studenten in het Centrum voor Studie en Begeleiding terecht voor heel veel extra materiaal. Van cd-roms en films tot heel veel examenvragen van vorige jaren", vult Spruyt aan.

Voor de studenten uit de exacte wetenschappen gaat het er iets anders aan toe. Studentenbegeleidster Irena Tallon: "Omdat we ons richten naar de studenten die 'harde' wetenschappen in hun vakkenpakket hebben zitten, gaan we meer vakspecifiek te werk. We kijken naar vaardigheden die specifiek betrekking hebben op wiskunde, fysica, chemie of biologie. Maar er is ook aandacht voor meer algemene begeleiding en monitoring. Daarvoor hebben we een begeleidingsplan uitgewerkt, dat vooral intens is in het eerste semester, en losser vanaf het tweede semester. We willen de studenten immers niet betuttelen."

Open studieruimte

Het nieuwe Centrum voor Studie en Begeleiding is ook de geknippede locatie om in alle rust te studeren of taken te maken. "We moedigen de studenten aan om hier hun groeps-werkjes te komen maken", vertelt Bieke Spruyt. Irene Tallon bevestigt: "Naast de begeleiding, is het ook erg belangrijk dat we de studenten een ruimte bieden waar ze kunnen studeren, taken kunnen uitwerken en practica kunnen voorbereiden." Wordt het dan geen overrompeling? "Ik hoop het. We zijn net verhuisd om meer studenten te kunnen ontvangen", besluit Spruyt.

Els Witte gaat met emeritaat

Een van de bekendste academici van de Vrije Universiteit Brussel gaat met emeritaat: professor, barones en gewezen rector (nu erector) Els Witte. Met de overhandiging van het liber alumnorum 'De Tuin Van Heden' brachten haar collega-academici, studenten en alumni op gepaste wijze hulde aan deze opmerkelijke vrouw.

Prof. Henk te Velde van de universiteit van Leiden, prof. em. Herman Balthazar van de Gentse Universiteit en Yves Desmet, politiek hoofdredacteur van de krant De Morgen brachten elk op hun eigen manier hulde aan Els Witte. Het afscheid is echter niet definitief. Prof. Els Witte is immers nog niet van plan om op haar lauweren te gaan rusten. Ze blijft na haar emeritaat nog actief als docent, bij het onderzoekcentrum BRIO en als voorzitter van het door de Academies opgerichte Vlaams Instituut voor Geschiedenis. Daarnaast werkt prof. Witte nog aan een aantal te verschijnen boeken.

Vrouwelijke rector

Als historicus van opleiding kwam Els Witte in 1974 op de Vrije Universiteit Brussel terecht. Tijdens haar loopbaan was ze onder meer voorzitter van de Raad van Bestuur van de toenmalige BRT. Tussen 1994 en 2000 was ze rector van de Vrije Universiteit Brussel. Ze was daarmee één van de eerste vrouwelijke rectorren in Vlaanderen en tevens de eerste vrouwelijke rector die aan de Vrije Universiteit Brussel een mandaat van

zes jaar volbracht. Als rector slaagde ze erin de positie van de Vrije Universiteit Brussel als enige volwaardige Vlaamse universiteit in Brussel te versterken en dit in een periode dat het hoger onderwijs in Vlaanderen al volop in verandering was.

Onderzoek

Typerend voor haar gedreven karakter is dat zij tijdens haar rectorchap het onderzoek nooit liet. Als wetenschapster is professor Witte bekend van haar betrokkenheid bij de hedendaagse Belgische geschiedschrijving, haar voorliefde voor de vroegste periode van de Belgische staat en haar multidisciplinaire aanpak. Ze behoort tot de tweede golf contemporanisten in België. Dit zijn de historici die als eersten een volwaardige opleiding in de 'hedendaagse geschiedenis' konden genieten. Het resultaat van haar wetenschappelijk onderzoek kan men terugvinden in tientallen boeken en honderden artikelen over de Belgische politiek in de 19de en 20ste eeuw. In dat opzicht wordt ze ook regelmatig door de media als expert geraadpleegd.

Als onderzoekster speelde ze zonder meer een pioniersrol door 'de stad' in het algemeen en Brussel in het bijzonder, als onderzoeksobject op de agenda te plaatsen. Daaruit resulteerde de oprichting van het Centrum voor de Interdisciplinaire Studie van Brussel (BRUT). Els Witte leverde ook een belangrijke bijdrage aan de oprichting van het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscenrum (BRIO) waarvan ze momenteel nog voorzitter is.

"Dank u wel professor"

Vele studenten herinneren haar ongetwijfeld als docent van cursussen zoals 'Politieke Geschiedenis van België', 'Maatschappij en instellingen van de hedendaagse periode' en 'Politieke functies van de massacommunicatie'. Ze had als docent een stevige reputatie. Yves Desmet herinnerde het zich als volgt: "Vanaf de eerste les daagde u ons uit en begon u vragen te stellen, ons tot een discussie te verleiden. Het bracht vele van mijn

medestudenten in lichte vormen van paniek. Je cursus blokken, okee, maar zélf dénken, was dat niet wat overdreven?" Naast de vele kennis, Yves Desmet koos al haar zeven vakken, heeft Els Witte hem ook de liefde voor Brussel, politiek en journalistiek bijgebracht. Maar bovenal: de liefde voor de twijfel. "Het afwijzen van het grote gelijk, het kritisch bevragen van elke stelling en autoriteit, het koesteren van de nuance en de twijfel. De niet aflatende en nooit eindigende zoektocht naar de best mogelijke versie van de waarheid. Het is in de huidige politieke en mediatieke wereld geen evidente opstelling meer." Yves Desmet sloot dan ook af met: "Er zijn mensen die het u eeuwig kwalijk zullen nemen, maar ik wil u oprecht bedanken omdat u mij en zovele van mijn collega's oudstudenten niet alleen uw kennis en eruditie hebt laten delen, maar vooral omdat u ons mee gemaakt hebt tot de mensen die we zijn. Dank u wel professor."

Het liber alumnorum 'De Tuin Van Heden' bundelt dertig jaar wetenschappelijk onderzoek over de hedendaagse Belgische samenleving. Het boek is verkrijgbaar bij VUBPress. Meer informatie: www.vubpress.be.

Liber alumnorum Prof. Dr. Els Witte

Brussel coördineert twee Erasmus Mundus Universiteiten

Op Erasmus naar Egypte

Studenten en onderzoekers van de Vrije Universiteit Brussel en de Erasmushogeschool Brussel kunnen vanaf dit academiejaar een studie of onderzoeksperiode in Centraal Azië, Israël, Palestina of Egypte doorbrengen.

Dat kan door de goedkeuring van het Europese project "Erasmus Mundus University II" en "Erasmus Mundus University IX" respectievelijk gecoördineerd door de Vrije Universiteit Brussel en de Erasmushogeschool Brussel. Een uitzonderlijke prestatie omdat Europa slechts 9 dergelijke projecten heeft goedgekeurd en geen enkele andere Belgische universiteit of hogeschool erin slaagde om in het programma als coördinator of partner betrokken te worden. De beide bureaus internationalisering van de Universitaire Associatie Brussel slaagden er dankzij hun nauwe samenwerking in onmiddellijk twee projecten als coördinerende instantie binnen te halen.

Het 'Erasmus Mundus External Cooperation Window' is een Europees programma dat mobiliteit financiert voor studenten, onderzoekers en academisch personeel tussen de Europese Unie en 9 duidelijk afgebakende regio's. De Vrije Universiteit Brussel diende een projectvoorstel in voor Lot 2 (Israël, Palestina, Egypte) en de Erasmushogeschool Brussel deed dit voor Lot 9 (Kirgizië, Tadjikistan, Oezbekistan). De Vrije Universiteit Brussel krijgt voor dit project 6 miljoen euro en de Erasmushogeschool Brussel 3 miljoen euro, die hoofdzakelijk bedoeld zijn om beurzen voor studenten en onderzoekers te financieren.

De Universitaire Associatie Brussel zal de uitwisseling coördineren van ongeveer 420 studenten en onderzoekers. De mobiliteit zal hoofdzakelijk plaatsvinden richting Europa, maar er is ook een beperkte stroom voorzien van Europese studenten en onderzoekers richting niet-EU-landen. Mobiliteit richting Palestina blijft om begrijpbare redenen bevroren. Voor studenten die op "Erasmus"

willen naar Israël of Egypte biedt het programma tal van kansen voor bijv. disciplines als archeologie, Arabisch, Hebreeuws, milieustudies, geologie, desert science,...

Meer informatie: international.relations@vub.ac.be en www.erasmusmundus2.eu

Vermogensbeheer met kennis van zaken

Sinds dit academiejaar organiseert de Vrije Universiteit Brussel een opleiding voor adviseurs van vermogende families. Een primeur in ons land.

De gloednieuwe opleiding, die loopt in samenwerking met de Stichting Vermogensplanning en de Université Libre de Bruxelles, speelt in op een toenemende vraag. "Het plannen van je vermogen bij leven en bij overlijden, is meer en meer een echt specialisme geworden dat om verdere professionalisering vraagt. Van notarissen en advocaten wordt steeds vaker verlangd

dat ze hierin adviserend optreden", legt initiatiefnemer H l ne Casman, decaan van de faculteit Recht en Criminologie, uit. "Het gaat om vragen over erfrecht, schenkingen en testamenten, trusts en stichtingen, contractuele technieken, registratie- en successierechten, inkomensfiscaliteit, enzomeer." Het postgraduaat Estate Planning is de eerste opleiding van academisch

niveau in deze materie. "Mensen en families met vermogen worden geconfronteerd met diverse wetten en regelgeving. Ze hebben behoefte aan de juiste kennis en begeleiding", aldus Casman. De opleiding Vermogensplanning/Planification patrimoniale wordt in de beide landstalen aangeboden. Verschillende professoren van andere universiteiten, met prak-

tijkervaring, leveren een bijdrage als docent. De lessen worden in avondonderwijs aangeboden.

Meer informatie over deze nieuwe opleiding vindt u op www.vub.ac.be/iPAVUB/LevensLangLeren/Estate.htm

Tentoonstellingsdirectrice Kristine De Mulder

- **Leeftijd**
Rijpe vijftiger
- **Diploma behaald aan de Vrije Universiteit Brussel**
Licenciaat Archeologie en Kunstgeschiedenis
- **Beroep**
Directeur-generaal Europalia
- **Eerste job na het behalen van mijn diploma**
Drie jobs tegelijk: tekstschrijver VRT Radio, assistent aan de vakgroep Archeologie van de Vrije Universiteit Brussel en assistent tentoonstellingen Europalia
- **Meest opmerkelijke studententijdmoment**
Mijn hele studententijd. De toen zeer kleine klassen, brossen was dus heel moeilijk. Maar ook de lessen aan de ULB. En natuurlijk de schitterende reizen die we maakten met Antoine, de secretaris van de afdeling, een man uit de duizend.
- **Beste karaktereigenschap gescherpt aan de Vrije Universiteit Brussel**
Mijn kritische zin en feesten organiseren
- **Redelijk eigenzinnigheidsfactor**
Passion, Patience, Persévérance
- **Meest memorabele professionele gebeurtenis(sen)**
Mijn eerste uitzending 'Brusselse Kunst en Kant' op Radio 1, de eerste tentoonstelling waar ik als co-commissaris mocht aan meewerken in het kader van Europalia over Griekenland, de zomerse opgravingscampagnes in Libanon, zelfs al was het toen volop burgeroorlog. De voorbije edities van Europalia. Maar het meest verrijkende en voor mij belangrijkste aspect in mijn job is ongetwijfeld de kans om regelmatig boeiende mensen te ontdekken en de prachtige ploeg mensen waar ik vandaag mee werk.
- **Minst memorabele professionele gebeurtenis**
Enkele maanden als directeur van een associatie waar ik me echt niet verwant mee voelde.
- **Mooiste persoonlijk moment**
Dat is persoonlijk
- **Favoriete vrije tijdverdrif**
Tijd wat?
- **De droom die ik nog wil nastreven**
Misschien nog eens les geven, al die ervaring overdragen.
- **Studeren in Brussel is...**
zoveel meer dan studeren

Chief Operating Officer Phillipe Defreyn

- **Leeftijd**
39
- **Diploma behaald aan Vrije Universiteit Brussel**
Doctor in de Wetenschappen – Scheikunde
- **Beroep**
Chief Operating Officer bij European Private Equity & Venture Capital Association
- **Eerste job na het behalen van mijn diploma**
Project Manager voor de Vlaamse technologiebeurs Technoland – Flanders Technology
- **Meest opmerkelijke studententijdmoment**
Een serie van momenten, namelijk het ontdekken van jezelf in een open omgeving.
- **Beste karaktereigenschap gescherpt aan de Vrije Universiteit Brussel**
Analytisch en synthetisch denken, en doorzettingsvermogen
- **Redelijk eigenzinnigheidsfactor**
Doen in het leven waar je je goed bij voelt.
- **Meest memorabele professionele gebeurtenis**
Het zien groeien van de mensen waarmee ik het voorrecht heb dagdagelijks samen te werken.
- **Minst memorabele professionele gebeurtenis**
Jammer genoeg heb ik ook al de verantwoordelijkheid in praktijk moeten brengen om medewerkers te ontslaan die niet voldeden aan onze hoge eisen.
- **Mooiste persoonlijk moment**
De ontmoeting met mijn partner
- **Favoriete vrije tijdverdrif**
Samen zijn met vrienden en reizen
- **De droom die ik nog wil nastreven**
Jaarlijks een vakantieverblijf huren en vrienden uitnodigen om samen tijd door te brengen onder de zon.
- **Studeren in brussel is...**
Leven en studeren in een stad waar zowat alles mogelijk is, een multiculturele samenleving waar je de omgeving kan vinden waarin je je goed voelt, en je jezelf kan ontwikkelen volgens je eigen wensen en noden.

Met oudstudiante Axelle Red en Unicef naar Sierra Leone

Gevecht voor een vijfde verjaardag

We gaan er aan de Vrije Universiteit Brussel prat op dat onze oudstudenten “redelijk eigenzinnig” zijn. Dat geldt zeker voor zangeres Axelle Red. Niet alleen heeft ze na haar studies Rechten een ontzettend succesvolle carrière uitgebouwd, ze reist ook al meer dan tien jaar de wereld rond als goodwill-ambassadrice van Unicef. Haar laatste missie bracht haar naar Sierra Leone, een land waar bijna één kind op drie zijn vijfde verjaardag niet haalt. Akademos reisde mee.

De warmte valt als een klam deken op ons neer wanneer we uit het vliegtuig stappen op de luchthaven van Lungbi, nabij de hoofdstad Freetown. Het einde van het regenseizoen is in zicht en de luchtvochtigheid bereikt haar hoogtepunt. Voor we het groene binnenland intrekken, krijgen we een security-briefing op het VN-hoofdkwartier. De huidige veiligheidssituatie in Sierra Leone wordt omschreven als fase 3. Vanaf fase 4 wordt iedereen naar de hoofdstad geroepen, fase 5 betekent onmiddellijke evacuatie.

Verkiezingen

De oorlog is nu vijf jaar voorbij en de vredestroepen zijn naar huis. De VN blijft wel nog aanwezig met een beperkte politiemacht. Zeker nu de beslissende ronde van de presidentsverkiezingen net achter de rug is en het nog wachten is op de resultaten (*Oppositiekandidaat Ernest Bai Koroma werd uiteindelijk verkozen tot nieuwe president, tm*) is iedereen op zijn hoede. Ondertussen bouwt het land voorzichtig aan een toekomst. De strijdende partijen zijn ontwapend, een waarheids- en verzoeningscommissie werd opgericht en de getraumatiseerde kindsoldaten werden opnieuw geïntegreerd in de maatschappij. “Sommigen werken nu als taxi- of buschauffeur. Ze zijn heel vredelievend, hoor, maar ze kunnen wel niet rijden”, lacht Yosre, de Egyptische VN-Security Officer. Misschien komt dergelijk cynisme wel

vaker voor als je hier lang verblijft. Het diamantrijke Sierra Leone is arm, straatarm, maar voor het eerst sinds lang leeft er hoop onder de bevolking. Er wordt veel verwacht van de kersverse verkiezingen en de nieuwe machthebbers. Want er is werk aan de winkel. Vijf jaar na het einde van de burgeroorlog blijft elektriciteit een schaars goed, zelfs in de hoofdstad Freetown. Vervuulende, lawaaierige diesel-generatoren zijn dan ook de enige zekerheid op continue stroom. Riolering en andere nutsvoorzieningen zijn haast onbestaande.

Hoogste kindersterfte

Maar niet alleen op het vlak van infrastructuur zijn de uitdagingen voor de nieuwe politieke elite overweldigend. Sierra Leone telt 5.343.200 inwoners waarvan bijna de helft kinderen. De gemiddelde Sierraleoner wordt maximum 41 jaar. Bovendien moet drie kwart van hen het rooien met minder dan 80 eurocent per dag. Het Afrikaanse land kent ook de hoogste kindersterfte ter wereld. Volgens de laatste cijfers sterven 267 op 1000 kinderen voor hun vijfde. Ook bij de pasgeborenen ligt het

sterftecijfer, met 158 sterfgevallen op 1000 geboortes, erg hoog. Daarbovenop overleven 1077 moeders op 100.000 hun bevalling niet. Het is duidelijk dat Unicef, dat verschillende projecten in het land heeft lopen, voor een grote uitdaging staat. Onze landgenoot Geert Cappelaere staat aan het hoofd van het Unicef-team in Sierra Leone en is al twee jaar in Freetown gestationeerd. Het maximum voor een “moeilijk land” zoals dit. Toch heeft het Unicef-hoofdkantoor in New York hem gevraagd nog een jaar langer te blijven. “Ik was

net aan het aftellen, toen die vraag kwam, maar tegelijkertijd kregen we ook de nieuwe cijfers over de kindersterfte binnen. Die was gedaald van 282 tot 267 per 1000 kinderen. Dat overtuigde me onmiddellijk om nog een jaar langer te blijven."

Cappelaere stelde voor Unicef drie prioriteiten voorop in Sierra Leone. De heropbouw van scholen en opleiding van leerkrachten is er één van. De bescherming van kinderen tegen geweld en uitbuiting – het overgrote deel van de meisjes ondergaat genitale verminking – is een tweede. De derde prioriteit is het helpen overleven van kinderen. De doelstelling die ook centraal staat in de nieuwe campagne van Unicef België.

Dokters

We vliegen per helikopter naar Pujehun in het zuiden van het land. Een regio die van bij het begin van de oorlog erg te lijden had onder de aanvallen van de rebellen. In het gelijknamige stadje werd een hospitaal opgericht, het enige voor bijna een kwart miljoen inwoners. In de kraamafdeling staan een twintigtal bedden, maar er liggen wel 30 vrouwen. Lujan zit op de rand van het bed met haar drie weken oude dochtertje Sata op haar arm. Morgen mag ze normaal gezien naar huis. Ook al beperken de medische zorgen zich hier tot het strikte minimum, toch is ze opgelucht dat ze in het hospitaal kon bevallen. "Tijdens de oorlog hadden we geen andere keuze dan onze kinderen thuis ter wereld te brengen", vertelt ze. "Hier in Pujehun proberen we een aantal basisvoorzieningen op te starten. Tegelijkertijd gaan we naar kleinere dorpsgemeenschappen waar we een minimum aan preventieve maatregelen opzetten. We zorgen er ook voor dat meer dokters en vroedvrouwen naar dit district komen en dat we meer verpleegsters opleiden om hier te werken", legt Cappelaere uit. In heel het district zijn vier opgeleide vroedvrouwen en twee dokters actief. Tom Sesay is één van hen. Sesay volgde zijn opleiding in Freetown, waar hij in een ziekenhuis werkte tot hij door de regering werd overgeplaatst naar Pujehun. Hij kreeg er een huis, maar Sesay ziet zijn werk

vooral als een "opoffering voor mijn land". "Het is wel moeilijker werken dan in de stad. We hebben minder materiaal, minder faciliteiten en veel meer werk", zucht hij.

Vaccinatie

Met de terreinwagens van Unicef, een absolute *must* gezien de erbarmelijke staat van de wegen, trekken we verder het binnenland in. We komen aan in Potoru waar honderden vrouwen bij een Peripheral Health Unit wachten om hun pasgeboren baby's te laten vaccineren. Die immunisatie is een belangrijk onderdeel van het Unicef-programma. "Twee keer per jaar zetten we grote campagnes op om alle kinderen een aantal basisvaccins toe te dienen. We doen ook aan malariapreventie. Alle kinderen jonger dan vijf en alle zwangere vrouwen krijgen hier gratis een muskietennet om malaria, nog altijd de grootste doodsoorzaak, te vermijden. Ze krijgen ook vitamine A-, ijzer- en voedingssupplementen. En we treffen een aantal maatregelen om de overbrenging van het HIV/aidsvirus in te dijken. Allemaal interventies die moeten voorkomen dat vrouwen en pasgeborenen noodloos sterven. Met al die maatregelen kunnen we het leven van 80% van de kinderen redden", legt Cappelaere uit.

Borstvoeding

Een ander belangrijk aandachtspunt is borstvoeding. "Vandaag geeft slechts 8% van de moeders exclusieve borstvoeding gedurende de eerste zes maanden. Moesten we dat tot 25 of 50% kunnen omhoogtrekken, zou de babysterfte met de helft dalen. We moeten moeders informeren hoe belangrijk het is om kinderen exclusieve borstvoeding te geven. Daarvoor moeten we vechten tegen een aantal tradities. Zo is het hier de gewoonte dat pasgeborenen water in plaats van moedermelk krijgen. Dat water is vaak besmet waardoor de kinderen ernstige diarree krijgen en uiteindelijk sterven. Om dat probleem op te lossen, is het ook belangrijk de status van de vrouw te verbeteren. Vrouwen staan hier in voor ongeveer alles en dat maakt het voor hen erg moeilijk om exclusief borstvoeding te

voorzien", weet Cappelaere.

De medische zorgen die de inwoners in de hospitalen en de Peripheral Health Units verspreid over het land krijgen, kunnen voorlopig nog niet iedereen helpen. Sommige mensen moeten uren wandelen om een hospitaal te bereiken. Afstand is dus een groot probleem, maar ook geld. Ook al zouden alle zorgen voor kinderen jonger dan vijf gratis moeten zijn, in de praktijk blijkt dat niet altijd het geval. Dat merken we als een patiënt aan Unicef-baas Cappelaere vertelt dat ze moest betalen voor de medicatie voor haar met HIV besmette baby. De dokter die naast hem staat, begint zenuwachtig te lachen. "Het is niet altijd uit slechte wil", vertelt Cappelaere achteraf. "Soms zijn ze echt

niet op de hoogte van welke zorgen ze gratis moeten aanbieden en welke niet." Maar in een land waar een dokter amper 50 dollar per maand verdient en een zak rijst al gauw 20 dollar kost, is het onmiddellijk veroordelen van dergelijke praktijken plots minder evident.

Meer informatie over de campagne "Samen 4 miljoen baby's redden" vind je op www.unicef.be. Een bijdrage storten kan op het rekeningnummer 000-0000055-55.

"Hier is geen gruwel meer"

Axelle Red is ondertussen een volleerd uithangbord van de Kinderrechtenorganisatie van de VN. Al sinds 1996 legt ze eens in de zoveel maanden haar artiestenbestaan even naast zich neer en vertrekt ze als goodwill-ambassadrice op missie. Zo trok ze al naar Haïti, Laos, Niger en Sri Lanka. En nu dus Sierra Leone.

Stoort het je dat je telkens maar enkele dagen ter plaatse bent?

Nee, want het zijn hele intense dagen. Je praat met zoveel mensen, je krijgt zoveel indrukken. Ik informeer me ook heel goed voor ik vertrek. Het is kort, maar ik kan het goed in zijn context plaatsen, omdat ik vroeger ook veel gereisd heb. En omdat je hier via Unicef terecht komt, kom je onmiddellijk *to the point*. Dat is heel anders dan wanneer je een land als toerist doorkruist.

Welke boodschap neem je mee uit Sierra Leone?

De boodschap dat hier geen gruwel meer is. Dat de mensen hier verder willen. Maar zolang iedereen over de oorlog en de gruwel blijft spreken, is niemand geïnteresseerd om hier te investeren. Okee, de mensen in de straat gaan misschien wel geld geven, maar de grote investeerders die nog meer het verschil maken, hebben stabiliteit nodig. Anders blijven ze weg. En zolang enkel de sensatie zijn weg vindt naar het grote publiek, helpen we dit land niet verder.

Hoe moeilijk is het om terug te keren naar huis?

Ik heb drie kinderen, dat overdondert je volledig als je thuiskomt. Maar ik voel mij wel schuldig, omdat mijn frigo te vol zit, omdat mijn huis te groot is en mijn kleren van een te duur merk zijn. Dat vermindert na een paar dagen, maar ik blijf bezig met de dingen die we hier gezien hebben. Bovendien weet ik dat ik bepaalde zaken gedaan krijg, omdat ik Axelle Red de zangeres ben. Moest ik dat niet meer zijn, zou niemand nog luisteren en krijg ik geen fondsen bij mekaar.

Wat zou je doen moest je niet Axelle Red, de zangeres zijn?

Ik denk dat ik bij een ngo was beland. Ik ben jurist van opleiding, dus misschien dat ik later nog wel iets in de humanitaire richting doe.

- **Eduardo L. M. Guimaraes**, verbonden aan de vakgroep Celbiologie van de Faculteit Geneeskunde en Farmacie, viel tijdens de jaarlijkse meeting van de European Association for the Study of the Liver in de prijzen met zijn onderzoeksvorstel 'Binding of advanced glycation and products on sinusoidal liver cells exacerbates development of non alcoholic fatty liver disease (NAFLD)'. Het Sheila Sherlock Entry Level Fellowship Certificate wordt jaarlijks uitgereikt in het kader van het Dame Sheila Sherlock Programme, dat mobiliteit en uitwisseling van onderzoekers in het domein van het leveronderzoek wil stimuleren.
- **Ine Declerck**, studente 3e Lic Rechten, werd na eerdere deelnames als delegate of ambassadeur aan de Milan Model United Nations (MILMUN) de positie van 'chair' (voorzitter) van de Security Council aangeboden. Zij verwierf ook op basis van haar MUN-ervaring, coaching, leiderscapaciteiten en inzicht in de materie de officiële erkenning als Model United Nations Chair. Concreet houdt dit in dat zij vanaf nu op eender welke Model United Nations ter wereld als 'chair' kan worden aangesteld.
- **Wendy Van Moer** verbonden aan de vakgroep ELEC (Algemene Elektriciteit en Instrumentatie) won de 'Instrumentation & Measurement Society Outstanding Young Engineer Award' voor haar uitmuntende bijdrage tijdens het banket van de IMTC-2007 conferentie in Warschau, Polen.
- **Nele De Vos** verbonden aan de vakgroep MACH (Materialen en Chemie) ontving op de Annual Meeting van de Belgian Polymer Group te Houfalize de 'Best Oral Presentation Award' (voor Nederlandstalige Universiteiten) voor haar presentatie 'Mechanism and Reaction Kinetics of Hybrid Epoxy-Amine systems.'
- **Johan De Clerck** eindigde met zijn eindverhandeling 'Een theoretische beschouwing van het begrip big bath accounting en een onderzoek naar de aanwezigheid van big bath accounting bij honderd Belgische beursgenoteerde ondernemingen' op de derde plaats in de BIBF-prijzen (Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten) voor het academiejaar 2005-2006. **Liesbet De Coninck** werd bekroond voor haar eindverhandeling 'De afhankelijke vertegenwoordiger in het kader van art. 5, §5 OECD-Modelverdrag : begrip en toerekening van winsten'.
- **Chantal Mommaert** werd tijdens de Studieavond Afstudeerwerken Biomedische Ingenieurstechnieken 2006 georganiseerd door het Technologisch Instituut van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (Genootschap Biomedische Techniek en Gezondheidszorg) gelauwerd voor haar eindwerk 'Klinische studie van dosis en beeldkwaliteit bij CT-pediatrie' gehonoreerd met een erediploma. **Innes Vanderniepen** kreeg eveneens een erediploma voor haar eindwerk 'ALTACRO, mechanisch design van een stapvalidatierobot'
- **Ike Picone**, verbonden aan de onderzoeksgroep SMIT, heeft tijdens de Cost 298 Conferentie 'The Good, The Bad and The Unexpected' de Junior Researcher Award gekregen voor zijn paper en presentatie 'Conceptualising Online News', gebaseerd op het Fleet project (Flemish E-Publishing Trends). Ook twee andere onderzoekers **Tim Van Liet** (SMIT) en **Davy Geens** (Cemeso) behoorden tot de negen genomineerden voor deze prijs.
- Bij de federale verkiezingen van 10 juni II. heeft **Meyrem Almaci**, wetenschappelijk medewerkster, een zetel veroverd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers voor de partij Groen!. Laatstejaarsstudent **Jean-Jacques De Gucht** (Open VLD) kon een zijte bemachtigen in de Senaat. Hij is met zijn 23 jaar meteen ook de jongste verkozene. **Tinne Van der Straeten**, werkstudente tweede licentie Rechten, werd verkozen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers voor Groen!.
- Tijdens de uitreiking van de Prijs Ontwikkelingssamenwerking, die een belangrijke bijdrage leveren tot kennis die kan worden ingezet voor de ontwikkeling in het Zuiden, werden volgende laureaten met hun wetenschappelijke werken bekroont: **Dr. Toya Nath BARAL**, van de vakgroep DBIT (departement Biotechnologie), met zijn werk 'Experimental therapy of African trypanosomiasis with a nanobody-conjugated human trypa-nolytic factor'. **Dr. Vu Thi Minh NGUYET**, van de vakgroep HYDR (vakgroep Hydrologie en waterbouwkunde), met zijn werk 'Hydrogeological characterisation and groundwater protection of tropical mountainous karst areas in NW Vietnam'. **Dr. Benoît STIJLEMANS**, van de vakgroep DBIT (departement Biotechnologie), met zijn werk 'Study of inflammation-associated anemia in African trypanosomiasis and development of anti-disease and drug-targeting strategies'. **Marc DELGADO**, van de vakgroep DGGF (department Geografie), met zijn werk 'Spatial analysis of accessibility to services and resources: a GIS-based approach to assess sustainable rural livelihoods in the upland community of Claveria, Misamis Oriental, Philippines'. **Jan VAN DEN POEL**, van de vakgroep HIST (vakgroep Geschiedenis), met zijn werk 'Beweging versus organisatie/Ontstaan en ontwikkeling van een Vlaamse ontwikkelings-NGO: Oxfam-Wereldwinkels, 1971-2000'.
- **Prof. Romain Meeusen**, van de faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie, werd verkozen als lid van de executive board van het European College of Sports Sciences (ECSS). Het ECSS is de belangrijkste sportwetenschappelijke organisatie in Europa.
- **Martin Guilliams**, die momenteel doctoreert bij het Department of Cellular and Molecular Immunology, won met zijn poster over de rol van Regulatorische T-cellen tijdens Afrikaanse Slaapziekte, de prijs voor beste posterpresentatie op de World Immune Regulation Meeting in Davos, Zwitserland.
- **Dr. Nicole Pouliart**, van de vakgroep Heelkundige specialiteiten, kreeg voor haar paper 'Description and Clinical Consequences of the Postero-superior Glenohumeral Ligament – An Unrecognized Part of the Shoulder Capsule' de Richard Caspari Award, first place for best upper extremity paper tijdens het 6e Biennial ISAKOS Congress, daarnaast viel haar ook de European-Japanese Travelling Fellowship 2007 van de SECEC/ESSSE (European Society for Surgery of the Shoulder and Elbow) te beurt.
- **Ir. Hamed Eghbali** won met zijn collega's van de vakgroep Chemische Ingenieurstechniek, **ir. Wim De Malsche**, **ir. Joris Vangelooven** en **Dr. ir. David Clicq**, de 2de posterprijs op het voorbije 31ste High Performance Liquid Chromatography congres (HPLC 2007) te Gent. De prijs werd geschonken door Agilent Technologies voor hun innovatieve bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe chromatografiekolommen.
- De Academische Raad van Florida Atlantic University heeft prof. **dr em. Roger H. Charlier** aangesteld als 'Distinguished Research Professor' voor het academiejaar 2006-2007 en opnieuw voor 2007-2008. Hij werd ook als erelid verkozen door de Roemeense Oceanographic Society (Constantza), en als charter member op het International Congress of History of Oceanography.
- **Prof. Paul Devroey** en **prof. André Van Steirteghem** hebben een eredoctoraat van de Griekse Aristotle University of Thessaloniki gekregen

voor hun baanbrekend werk rond reproductieve geneeskunde in het Centrum voor Reproductieve Geneeskunde (UZ Brussel). Prof. Paul Devroey is ook genomineerd voor de Second International IVF Foundation award for the Best Clinical Research in Reproductive Medicine.

- **Steven Goderis**, doctoraatsstudent aan de vakgroep Geologie, heeft de Barringer Award 2007 for Meteorite and Impact Research gekregen. Hij is meteen de eerste Belg die deze award ontvangt.
- **Niels Laukens**, afgestudeerd aan de Vrije Universiteit Brussel als Burgerlijk Ingenieur Elektrotechniek met optie Telecommunicatie, ontving de IMEC eindwerkprijs voor zijn afstudeerwerk 'Unicast Content Distribution Control for Multicast Transmissions'.
- **Rutger Dujardin**, pas afgestudeerd als licentiaat Geografie is begonnen met een internship bij het Europees Centrum voor Ruimteonderzoek en Technologie in Noordwijk (NL). Hij zal er onderzoek doen binnen het kader van de 'ESA planetary missions' (waaronder Mars express). Bovendien heeft hij ook een Leonardo beurs gekregen om zijn verblijf in Noordwijk te financieren.
- Topsportstudent **Jerome Truyens**, 2de jaar Bachelor Toegepaste Economische Wetenschappen: Handelsingenieur, scoorde tijdens het voorbije Europees kampioenschap hockey de winnende goal voor de Belgen waardoor ze geselecteerd werden voor de Olympische Spelen van 2008.
- **Prof. Cathy Macharis** is aangesteld als voorzitter van de Gewestelijke Mobiliteitscommissie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze commissie houdt zich bezig met het geven van adviezen betreffende mobiliteitsplannen en investeringen aan het kabinet van minister Pascal Smet.

- **Bram Vanderborght**, onderzoeker Robotics and Multibody Mechanics, kreeg op de Robotdagen Scientific Award 2007 in Orebro (Zweden) een eervolle vermelding. **Björn Verrelst** was dan weer 'runner-up' van de Georges Giralt PhD-award, een belangrijke prijs binnen het European Robotics Research network EURON.
- **Valesca Lippens**, ontving tijdens de uitreiking van de Jeanine Seghers-prijs aan de Faculteit Recht en Criminologie, de prijs voor haar scriptie 'Mannelijkheid vanuit criminologisch perspectief: een theoretische verkenning.' **Heidi Luypaert** werd gelauwerd voor haar scriptie 'Audio-visueel verhoor van minderjarigen : onderzoek bij parket.'

Prof. Daniël Pipeleers ontvangt Prijs der Klinische wetenschappen

Zaterdag 8 september kreeg prof. Daniël Pipeleers de Prijs der Klinische Wetenschappen uitgereikt. Hij was daarmee de eerste onderzoeker ooit aan onze universiteit die deze prijs in ontvangst mocht nemen. Daarnaast is hij ook de eerste Vlaming in 10 jaar die de Prijs der Klinische Wetenschappen krijgt. Iedere vijf jaar worden door de beide Academies voor Geneeskunde twee vijfjaarlijkse prijzen in de geneeskundige wetenschappen uitgeschreven, een in de fundamentele wetenschappen en een in de klinische of toegepaste wetenschappen. Ze worden alternerend opengesteld voor een onderzoeker uit de Nederlandstalige of Franstalige regio. Prof. Pipeleers krijgt de Prijs der Klinische wetenschappen voor zijn baanbrekend onderzoekswerk rond diabetes tijdens de periode 2001-2005. Prof. Dr. Daniël Pipeleers, die zonder twijfel als een wereldautoriteit op het vlak van diabetesonderzoek mag beschouwd worden, leidt sinds 2002 het 'JDRF Center for Beta Cell Therapy in Diabetes'.

COLOFON

REDACTIE

Sandra Van Maurik
Jeroen De Samblancx
Bernadette Mergaerts
Wenche Janssens
Thomas Mels

EINDREDACTIE

Thomas Mels

OPMAAK EN DRUK

Erasmus drukkerij
Gedrukt met plantaardige inkt
op 100% gerecycleerd papier

VERLEENDEN VERDER HUN

MEDEWERKING

Valéry De Smet
Veerle Magits

FOTO'S

Thomas Mels
Jeroen De Samblancx
Bernadette Mergaerts

REDACTIESECRETARIAAT

Myriam De Pelseeneer
Dienst Interne en Externe
Communicatie
Pleinlaan 2 – B – 1050 Brussel
Tel.: +32 (0)2 629 21 34
Fax: +32 (0)2 629 12 10
E-mail: ieco@vub.ac.be
Web: www.vub.ac.be

Wilt u Akademos thuis ontvangen, laat ons iets weten.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Prof. Dr. Benjamin Van Camp,
Rector Vrije Universiteit Brussel
Pleinlaan 2
B – 1050 Brussel

Sponsor de toekomst

Meer weten over fundraising, kijk op de website www.vub.ac.be/infoover/fundraising

Redelijk eigenzinnig

Vrije Universiteit Brussel

